



...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.017/2025/10.

A felperes:

felperes

cím

A felperes képviselője:

Dr. Csécsy Andrea egyéni ügyvéd

cím2

Az alperes:

alperes

cím1

Az alperes képviselője:

Szabóné dr. Sipos Gabriella Emőke egyéni ügyvéd

cím3

A per tárgya:

jogalap nélküli gazdagodás megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

6.G.41.398/2022/56.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

A csatlakozó fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen meg 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000 -01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest a felperesnek 15 napon belül 50.000.000 forint és ebből 35.000.000 forint után 2020. június 1-jétől a kifizetés napjáig járó, az adott naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8%-kal növelt késedelmi kamata, 15.000.000 forint után pedig 2020. október 20-ától a kifizetés napjáig járó, az adott naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamata, továbbá 3.377.500 forint perköltség megfizetésére; ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[2] A határozat indokolásában tényként állapította meg, hogy a peres felek 2018. november 27-én számviteli, adószakértői tevékenység és könyvvizsgálat tárgyában szerződést kötöttek, amely szerint az alperes feladata volt a felperes 2018. november 30-i fordulónapra vonatkozó egyszerűsített éves beszámolójának átvilágítása, a közbenső mérleg mint nemzetközi átalakulási vagyonmérleg-tervezet, a vagyonleltár-tervezet, valamint a tevékenységet lezáró végleges vagyonmérleg és vagyonleltár könyvvizsgálata, továbbá a nemzetközi átalakulás feladatainak szakmai felügyelete és ellenőrzése, adómegetakarítási lehetőségek feltárása és javaslatétel esetlegesen új adózási gyakorlat bevezetésére (szerződés 2. pont). Az alperest megillető díjazásban úgy egyeztek meg, hogy az állami adóhatóság által megállapítható és befizetendő összeghez (adókülönbök, az adókülönbök után felszámított adóbírságok és késedelmi kamatok, mulasztási bírságok, esetlegesen egyéb szankciók), valamint egyéb költségvetési kötelezettségekhez képest megtakarítható összeg 25%-a, de legfeljebb 50.000.000 forint + áfa sikerdíjként illeti meg, amelyet a felperes a szerződés időbeli hatálya alatt az alperes számlái alapján időarányosan vállalt teljesíteni. Az alperes ezenfelül a szerződés aláírásával egyidejűleg jogosulttá vált a fix költségek fedezeteként (könyvvizsgálói díjak, illetékek, közjegyzői díjak stb.) 15.000.000 forint + áfa összegű, fix díjként meghatározott ellenszolgáltatásra (szerződés 4.1. pont). A felek rendelkezése szerint a szerződés annak aláírásának napjától kezdődően a felperes nemzetközi átalakulásának jogerős befejezéséig hatályos (szerződés 3. pont).

[3] A Nyíregyházi Törvényszék Cégbírósága a 2020. január 24-én jogerős végzésével kiállított tanúsítvánnyal tanúsította, hogy a felperes beolvadás útján külföldi céggel egyesült, egyben rögzítette, hogy a felperes eleget tett az átalakulás időpontját megelőzően őt terhelő jogszabályi kötelezettségeknek. A felperes a tanúsítvány kiadása iránti kérelmével egyidejűleg benyújtott változásbejegyzés iránti kérelmét 2020. február 5-én visszavonta azzal az indokkal, hogy az érintett társaságok a 2020. február 4-én meghozott taggyűlési határozatokkal visszavonták az egyesülési akaratukat, az erre vonatkozó beolvadási szerződést megszüntették.

[4] A határozat jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a peres felek között létrejött szerződést annak tartalma alapján vállalkozási szerződéssel vegyes megbízási szerződésnek minősítette [Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:238. §, 6:272. §], amelyben kikötött ellenszolgáltatás fix díjból és sikerdíjból tevődik össze. A sikerdíj az elnevezéséből és a szerződés tartalmából következően a szerződés vállalkozási elemének minősül, mert azt meghatározott eredmény eléréséhez

kötötték a felek, míg a fix díj az elnevezéséből következően megbízási szerződési elem, amelynek részét képezte a feladat ellátásával szükségképpen felmerülő költség is, amelyet a felek általánnyal jelleggel tudtak be a fix díjba. A sikerdíj a szerződés 4.1. pontjában meghatározott feladat teljesítéséért és eredmény eléréséért illetve meg az alperest, míg a fix díj a 2. pontban meghatározott feladatok ellátásáért, de a szerződés 3. pontja mindkét díjat a szerződés hatályának lezárultáig elvégzett alperesi tevékenységre vonatkozóan állapította meg.

[5] Megalapozatlannak tartotta az alperesnek azt az érvelését, hogy a sikerdíj a szerződés 2. pontjában megjelölt feladat teljesítéséért illetné meg, mert ezt az értelmezést sem a szerződés tartalma, sem pedig a bizonyítékok nem támasztották alá. A szerződés 4.1. pontja a 2. pontra utalással a nemzetközi átalakulás könyvvizsgálati és számviteli feladataihoz kapcsolódóan további alperesi feladatot határoz meg és ehhez rendeli a sikerdíjat. A szerződés előbbi értelmezését a Ptk. 6:86. § (1) bekezdése szerint megerősíti az is, hogy a szerződéskötés időszakában a felperes ellen több adóhatósági eljárás folyt, melyek a felperest adókülönbözetek és adóbírságok kiszabásával fenyegették és amelyekben az alperes utóbb eljár.

[6] Az elsőfokú bíróság értelmezése szerint a felek a Ptk. 6:116. § (2) bekezdése szerint a szerződés hatályának megszűntét a felperes nemzetközi átalakulásának jogerős befejezésétől tették függővé, amely feltétel 2020. január 24-én bekövetkezett. A Nyíregyházi Törvényszék Cégbíróságának jogerős végzése tanúsítja, hogy a felperes eleget tett az átalakulás időpontját megelőzően őt terhelő jogszabályi kötelezettségeknek, amely az elsőfokú bíróság értelmezése szerint a felperes nemzetközi átalakulása jogerős befejezésének tekintendő, amelyre figyelemmel a szerződés hatálya a Ptk. 6:116. § (2) bekezdése szerint 2020. január 24-ével megszűnt. Ebben a körben az elsőfokú bíróság nem fogadta el a felperesnek azt az érvelését, hogy a sikerdíj alapját jelentő megtakarítás elérésére a felek nem határoztak meg határidőt, továbbá azt sem, hogy az alperes a szerződés szerinti tevékenységét nem fejezhette be 2020. január 24-én. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes szerződésben rögzített adószakértői- és könyvvizsgálati tevékenysége a jogi képviselőre, a jogelőd törlésére, valamint a jogutód más állam területén való bejegyeztetésére nyilvánvalóan nem terjedhetett ki, az alperes feladata a felperes nemzetközi átalakulásával kapcsolatosan az alperesi tevékenységi körbe tartozó feladatok ellátása volt, amelyet elvégzett.

[7] Az alperes részére megfizetett 50.000.000 forint sikerdíjból 35.000.000 forintot a felperes a perbeli szerződés keretében, a szerződés rendelkezéseinek megfelelő módon teljesített, ezért ennek visszakövetelésére a felperes által elsődlegesen érvényesített jogot, a Ptk. 6:579. § (1) bekezdésében szabályozott jogalap nélküli gazdagodás szubszidiárius szabályait nem látta alkalmazhatónak.

[8] Erre tekintettel a másodlagosan érvényesített jog [Ptk. 6:279. §] alapján vizsgálta az alperes visszatérítési kötelezettségét. Abból indult ki, hogy a sikerdíj ellenében az alperes eredmény elérésére vállalkozott, de azt a szerződés szerint a felperes nem az eredmény elérését követően, hanem azelőtt kezdte megfizetni az alperesnek. Az egyes részösszegekre és azok teljesítési idejére nézve a felek nem állapodtak meg, az alperesre bízták, hogy milyen összegről és milyen időpontban állít ki számlát. A sikerdíj előre fizetése

annak eredményhez kötött jellegén nem változtatott, a felek világosan rendelkeztek arról a szerződés 4.1. pontjában, hogy mit tekintenek eredménynek, az előre fizetéssel az alperest eredményesebb munkára kívánták ösztönözni. A szerződés hatályának megszűntével az eddig megfizetett 35.000.000 forint sikerdíjat érintően az alperest elszámolási kötelezettség terhelte, be kellett volna mutatni a felperes számára, hogy az elért eredménye pontosan mekkora összegű sikerdíjat indokolt és intézkednie kellett volna a feleslegesen felvett sikerdíj haladéktalan visszafizetéséről, mivel az eredményt a Ptk. 6:153. §-ából következően a szerződés hatálya alatt kellett elérnie. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az előre fizetésből is nyilvánvaló, hogy a kifizetett összeget egyik fél sem tekintette sikerdíjrészletnek, mert az eredmény a teljesítés lezárultakor volt csak megítélhető.

[9] Az elsőfokú bíróság bizonyítottanak találta, hogy az alperes a szerződés 4.1. pontjában meghatározott körben a szerződés hatálya alatt nem ért el eredményt, mert a felperesnek megbízás eredménytelenségére vonatkozó tényállítását a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok egyike sem cáfolta.

[10] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint eredmény hiányában az alperes a másodlagos kereset alapjául állított elszámolási kötelezettség körében köteles a szerződés hatálya alatt felvett 35.000.000 forint sikerdíj visszafizetésére és annak a másodlagos keresetben meghatározott időponttól járó, a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére.

[11] A szerződés megszűnését követően kifizetett 15.000.000 forint sikerdíj visszakövetelése tekintetében az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a szerződés megszűnése után az alperes nem járhatott el, mert a sikerdíjhoz kötött feladat teljesítését csak a szerződés hatálya alatt végezhetette, a jogalap nélküli gazdagodás szabályait azonban nem látta alkalmazhatónak. A Ptk. 6:119. § (2) bekezdése szerint a hatálytalan szerződés alapján történt teljesítésekre az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeit kell megfelelően alkalmazni, vagyis a bíróságnak az alaptalan gazdagodás pénzbeli megtérítését szabályozó Ptk. 6:113. § (1) bekezdése szerint az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését kell elrendelnie. Az alperes nyilvánvalóan tisztában volt azzal, hogy csak a szerződés hatálya alatt elért eredmény után tarthat igényt sikerdíjra, míg bizonyított siker hiányában az nem illeti meg. A felperes elleni felszámolási eljárás megindításakor 2020. szeptember 2-án tisztában kellett lennie azzal is, hogy a 2020. január 24-ével lezárult időszakban a maximált sikerdíj feltételeit nem teljesítette és az addig ki nem fizetett 15.000.000 forintba nem tarthat igényt. Mindebből következően a felperestől ezt az összeget jogalap nélkül vette fel, arra nem volt szerződéses jogcíme, így alaptalanul gazdagodott, ezért a Ptk. 6:113. §-ának alkalmazásával köteles azt visszafizetni.

[12] A további 15.000.000 forint visszakövetelése iránti részében az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak tartotta, mert a szerződésben fix díjként meghatározott összeg egyrészt magában foglalta az alperest a szerződés 2. pontjában meghatározott feladatok ellátásáért megillető díjazást és az elszámolási kötelezettség nélkül, átalányösszegében meghatározott, a szerződés teljesítésével összefüggő költségeket is, amelynek alapjául szolgáló tevékenységeket az alperes elvégezte, amelyek eredményeként a felperes nemzetközi átalakulása megtörtént.

[13] Az elsőfokú bíróság további bizonyítási eljárás lefolytatását nem tartotta szükségesnek, ezért a bizonyítási indítványokat mellőzte.

[14] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése és 82. § (2) alapján határozott a felperes 77% mértékű pernyerése mellett. A felperes perköltségét az alperes pervesztésével arányos 1.155.000 forint kereseti illeték, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) alapján mérlegeléssel az alperes javára 952.500 forintban, a felperes javára pedig 3.175.000 forintban meghatározott ügyvédi munkadíj egybeszámításával határozta meg.

[15] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását, valamint a felperes kötelezését az első- és a másodfokú perköltség megfizetésére; másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására irányult.

[16] Az elsőfokú ítéletet azért tartotta megalapozatlannak, mert az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az eredmény bekövetkezett, amely azt vonja maga után, hogy a szerződésben „szerencsétlenül” megfogalmazott sikerdíj jár az alperesnek, amely tény egyebekben a felperes sem vitatta. Az elsőfokú bíróság értelmezése azt jelentené, hogy az alperesnek ingyenesen kellett volna elvégezni a tőkeegyesítéssel és egyéb párhuzamosan futó eljárásokkal kapcsolatos speciális jogi, számviteli, pénzügyi ismereteket igénylő feladatokat. A perbeli esetben az eredmény bekövetkezett, azonban a felperes saját döntése nyomán a jogerősen kiadott tanúsítvány után visszavonta az átalakulási kérelmét, az elsőfokú bíróság pedig nem vette figyelembe, hogy a Ptk. 1:4. § (2) bekezdése szerint erre jogot nem alapíthatna.

[17] Az elsőfokú ítéletet nem tartotta egyértelműnek abban a tekintetben, hogy mely jogalapon ítélte meg a felperes követelését, mert hivatkozott a Ptk. 6:113. §-ára, 6:279. §-ára és 6:579. § (1) bekezdésére is. A jogalap nélküli gazdagodás tényállásának alkalmazhatósága körében a Ptk.-hoz fűzött magyarázat és számos eseti döntés indokaiból arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli esetben a szerződésben foglaltak szerint került sor az alperes teljesítésére és a felperes pénzügyi teljesítésére, ezen kívül a szerződéses kapcsolaton túlmutató vagyoneltolódás nem következett be. A szerződés 2020. január 24-én a felperes által elismerten teljesült, a szerződésben rögzített díjazást a felek előre egyeztettek, utólag ezt nem módosították, így az alperes nem gazdagodott jogalap nélkül.

[18] A szerződés megszűnését érintően az elsőfokú bíróság ténybeli és jogi hivatkozásait ellentmondásosnak, az indokolást érthetetlennek tartotta, mert azt állapította meg, hogy az alperes a szerződést teljesítette, de ezzel egyidejűleg arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés hatálya az átalakulást bejegyző cégbírósági végzés jogerőssé válásával megszűnt, miközben azt is megállapította, hogy a felperes elállt a szerződéstől. Ezzel szemben az alperes továbbra is fenntartotta azt a tényállítását, hogy a jogerős cégbírósági bejegyzéssel igazoltan – amely tény az elsőfokú bíróság is teljesítésként ismert el

– a perbeli szerződés a Ptk. 6:3. § a) pontja szerint az alperes teljesítésével szűnt meg 2020. január 24-én.

[19] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdésében és 6:86. § (1) bekezdésében meghatározott értelmezési elvek tartalmának és terjedelmének precedensértékű határozatokban kifejtett értelmezését idézve sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a részletekben történő teljesítésre a felperes kifejezett kérésére szóbeli megállapodás alapján került sor, amelynek ellenkezőjét a felperes az elsőfokú eljárásban nem bizonyította.

[20] Az alperes lényegesnek tartotta, hogy a felperes a teljesítést követően is befogadta a részletfizetés számláit, amelyek nettó értékét elszámolta, az áfa összegét pedig visszaigényelte a költségvetésből. Abból, hogy a felperes a perben az áfa összegét nem követelte vissza, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 2. §-a, 13. § (1) bekezdése és 55. § (1)-(2) bekezdései alapján azt a következtetést vonta le, hogy a felperes elismerte a teljesítés megtörténtét. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ezt az ellentmondást nem oldotta fel, továbbá figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes felszámolási eljárásban megtett, a Ptk. 6:26. §-a szerint minősülő tartozáselismerő nyilatkozata a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 26. § (3) bekezdése szerint a teljesítés peres eljárásban történő visszakövetelését kizárja. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság döntése a felszámolási eljárásban hozott határozat jogerejét törte át, amely egyben sérti az Alaptörvényben megfogalmazott jogbiztonsági alapelveket.

[21] Fenntartotta azt az érvelését, hogy a szerződésben kikötött fix díj csak az alperes megbízás ellátásával felmerült külföldi és magyarországi eljárási költségeit foglalta magába, részletes költségelszámolásról a felek nem állapodtak meg, de erre nem is volt szükség, mert a munkadíja a fix díjon felüli összeg, amelyet a felperes részletekben volt köteles megfizetni. Az alperes a szerződés szerinti feladatát elvégezte, a szerződés teljesítéssel megszűnt, így jogosult a díjazásra.

[22] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szerződésben szereplő díj megalapozottságának megítélése során nem alkalmazott összehasonlító árakat és nem rendelt ki szakértőt. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a pénzügyi és a felszámolás során eljáró bíróság megkeresésére irányuló indítványát mellőzte.

[23] A perköltséget érintően azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem fejtette ki, hogy azt mérlegeléssel milyen módon határozta meg és nem részletezte, hogy milyen jogszabály alapján döntött a beszámításról.

[24] A felperes csatlakozó fellebbezésében kérte egyrészt az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezéseinek a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja és annak mértéke tekintetében való részbeni megváltoztatását és az elsőfokú bíróság által megítélt tőkéből 7.000.000 forint után 2019. február 19-étől, 3.000.000 forint után 2019. március 20-ától, 4.000.000 forint után 2019. április 18-ától, 7.000.000 forint után 2019. május 31-étől, 7.000.000 forint után 2019. szeptember 5-étől, 7.000.000 forint után 2019. november 22-étől, valamint 15.000.000 forint után 2020. október 20-ától a kifizetésig egyaránt a késedelemmel

érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezni az alperest. Kérte továbbá az elsőfokú ítélet indokolásának részbeni megváltoztatását akként, hogy az alperes a megítélt összeg megfizetésére a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése szerint jogalap nélküli gazdagodás visszatérítéseként köteles.

[25] A csatlakozó fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú ítéletet azért tartotta jogszabálysértőnek, mert az elsőfokú bíróság a másodlagosan, nem pedig az elsődlegesen érvényesített jog alapján adott helyt a keresetének. Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a sikerdíj az alperes tevékenységével ok-okozati összefüggésben a felperesnél jelentkező megtakarítás összegének a függvénye volt, amelynek időarányos megfizetésében állapodtak meg. Ez azt jelentette, hogy a szerződés alapján a felperes a sikerdíjat megelőlegezte, így a sikerdíjra való jogosultság (megtakarítás elérése) bekövetkezése nélkül került sor a számlák kiegyenlítésére, ezért a kifizetett összeggel az alperes a felperes rovására jogalap nélkül gazdagodott, mert arra és annak megtartására a vállalkozási elemeket tartalmazó megbízási szerződés nem jogosította fel.

[26] Az alperes részére a szerződés hatálya alatt kiállított számlák alapján kifizetett sikerdíj, vagyis az alperesnél adó megtakarítás hiányában jelentkező alaptalan gazdagodás tényállására a felek közötti szerződés nem terjedt ki, és a gazdagodás a szerződésszegés szabályai alapján sem volt orvosolható, így a jogalap nélküli gazdagodással a felek között a szerződéses jogviszonyuktól független önálló kötelmi jogviszony jött létre, és az egységes ítélezési gyakorlat szerint ilyen esetben a vagyontelodás visszatérítése a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján történik. Ezt az értelmezést támasztja alá a BH+2007. 7. 311. számon és a BH2022. 9. 239. számon közzétett eseti döntés, valamint a Kúria Pfv.20.355/2019/8. számú és Pfv.21.013/2021/19. számú precedensértékű határozatának indokolása, amely határozatoktól való eltérést az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdését megsértve nem indokolta meg.

[27] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felek közötti szerződéses jogviszony önmagában nem zárja ki a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását. A perbeli esetben az alperes eljárásával okozati összefüggésben a felperesnél adó megtakarítás egyáltalán nem jelentkezett, ezt az alperes sem áll állította, ezért az esedékesség előtt kifizetett sikerdíj csak előleget lehet, amelyet a felperes tartozatlan fizetésként idő előtt teljesített és amelynek megtartására a szerződés alapján az alperesnek nincs jogcíme.

[28] Ehhez képest a másodlagosan megjelölt és az elsőfokú bíróság által megalapozottnak talált érvényesített jog kapcsán kizárólag a Ptk.-hoz fűzött magyarázat [Gárdos Péter, In: Gárdos Péter, Vékás Lajos (szerk.) Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez] utal arra, hogy a 6:279. §-a szerinti elszámolási kötelezettség magában foglalhatja a megbízó által a megbízott részére jogalap nélkül előre kifizetett díjelőleg visszatérítését is, amelynek alapján az alperes visszafizetési, kiadási kötelezettsége legfeljebb az elsőfokú bíróság által elutasított fix díjra terjedhetett volna ki.

[29] A 35.000.000 forint tőkerész után az elsőfokú bíróság által meghatározott kamatfizetési kezdő időpont sérti a Ptk. 6:47. § (1) bekezdését, valamint a 6:579. § (1) bekezdését és ellentétes az ítélezési gyakorlattal is (Gfv.30.271/2021/6. számú,

Pfv.21.748/2019/11. számú precedensértékű határozatok), amelyek alapján egyértelmű, hogy a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése a gazdagodás bekövetkezésekor nyomban esedékessé válik, ezért ettől az időponttól kezdődően terheli a felet késedelmi kamatfizetési kötelezettség.

[30] A 15.000.000 forint követelésrész tekintetében az elsőfokú bíróság jogszabálysértően alkalmazta a Ptk. hatálytalanságra vonatkozó rendelkezéseit, ezen összeg visszatérítésére is önálló jogalapként kellett volna alkalmazni a Ptk. 6:579. § (1) bekezdését. Ebben a körben az elsőfokú bíróság az okiratok tartalmával ellentétesen, valamint a szerződés téves értelmezésével állapította meg azt a jogszabályoknak nem megfelelő tény, hogy a cégbíróság tanúsítványt kiállító végzése a felperes nemzetközi átalakulása jogerős befejezésének tekinthető, és ebből helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés hatálya 2020. január 24-én megszűnt, következtetésképp a Ptk. 6:119. § (2) bekezdését és 6:113. § (1) bekezdését is helytelenül alkalmazta.

[31] Az elsőfokú eljárásban előadott érveire visszautalva sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés 3. pontjának értelmezésénél figyelmen kívül hagyta a Ptk. 6:8. § (1) bekezdését és az alperes e körben tett nyilatkozatait is. A perbeli esetben – ahogy az az alperes saját nyilatkozataiból is kitűnik – a nemzetközi átalakulás egy beolvadás útján megvalósuló egyesülési folyamatot foglalt volna magában, amely komplex, több szakember közreműködését igénylő eljárás. Ennek során az alperes feladata – szükséges esetben más személyek közreműködésének igénybevétele – a nemzetközi átalakulás jogerős és teljes körű lebonyolítása volt, vagyis tevékenysége a beolvadás útján megvalósuló egyesülési folyamat jogerős befejezéséig tartott. Ez a folyamat a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesüléséről szóló 2007. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Háetv.) vonatkozó rendelkezései szerint nem zárult le a tanúsítvány kiállításával, hanem a felperes nemzetközi átalakulása akkor valósult volna meg, ha a felperest a cégbíróság törli a cégnyilvántartásból, másrészt a nemzetnév cégbíróság a beolvadás útján létrejövő társaság cég) kérelmére bejegyzí a nemzetnév cégnyilvántartásba a nemzetközi átalakulás tényét. E feltételek nem valósultak meg, a felperes ugyanis a 2020. február 4-én meghozott taggyűlési határozatával a nemzetközi átalakulási eljárás megszüntetését kérte, mert arról kapott tájékoztatást, hogy a nemzetközi átalakulása a fizetési kötelezettségeire tekintettel a magyar adójogszabályok kijátszását, illetve az adófizetés elkerülését célozta volna.

[32] Az elsőfokú bíróság az okiratokkal és a jogszabályokkal ellentétesen állapította meg az ítélet tényállásában, hogy a cégbírósági végzés tanúsította a felperes beolvadás útján történő egyesülését, mert ezzel szemben csupán azt tanúsította, hogy a felperes eleget tett a nemzetközi átalakulás időpontját megelőzően őt terhelő jogszabályi kötelezettségeknek.

[33] Kiemelte, hogy 2020. január 24-ét követően az alperes maga is hatályosnak tekintette a szerződést, mert csak 2020. június 1-jei hatállyal mondta fel az adóhatóság előtt folyamatban volt valamennyi ügyben a meghatalmazását. Ettől függetlenül az alperes abban az esetben sem érhetett volna el adómegettakarítást, vagyis a sikerdíjra való jogosultságot megalapozó eredményt, ha a felperes nemzetközi átalakulása jogerősen befejeződik, figyelemmel az elsőfokú eljárásban csatolt adóhatósági határozatokban a felperes terhére megállapított adókülönbözlet összegére és annak végrehajtására.

[34] Értelmezése szerint a jogalap nélküli gazdagodással létrehozott önálló kötelmi jogviszony alkalmazása miatt a szerződés megszűnésének, illetve a hatálya megszűnésének nincs relevanciája. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott Ptk. 6:119. §-a azért nem alkalmazható, mert a perbeli esetben a felek nem tűztek felfüggesztő feltételt és időhatározást sem, a bontó feltétel pedig nem következett be, így a hatálytalan szerződés joghatásai sem alkalmazhatók.

[35] Az alperes a fentebb már kifejtett indokok szerint a 15.000.000 forint követelésrész megtartására sem rendelkezik jogcímmel, ezért azt a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles visszafizetni.

[36] Az elsőfokú bíróság e követelésrész utáni késedelmi kamat mértékét a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésének és 6:155. § (1) bekezdésének megsértésével állapította meg, mert a peres felek mindegyike a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 4. pontja szerint vállalkozásnak minősül, így az alperes a Ptk. 6:155. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére köteles. Utalt arra is, hogy az alperes a késedelmi kamat mértékét nem tette vitássá, ezért az elsőfokú bíróságnak a Pp. 266. § (1) bekezdése alapján nem lett volna lehetősége arra, hogy a kereseti kérelemtől eltérően határozza meg a késedelmi kamat mértékét.

[37] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

[38] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a sikerdíjra való jogosultságot megalapozó eredményt nem ért el, ezzel szemben az alperes megalapozatlanul állítja, hogy az elsőfokú bíróság az eredmény bekövetkezését állapította volna meg. A felperes az elsőfokú eljárásban mindvégig vitatta az eredmény elérését és ezt az alperes sem állította, valamint az elsőfokú bíróság sem állapította meg, sőt ezzel ellentétesen arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a szerződés 4.1. pontjában meghatározott körben eredményt nem ért el, ahogy azt a felperes terhére adókülönbözetet megállapító adóhatósági határozat és annak végrehajtása tárgyában kiállított okiratok is igazolják.

[39] A nemzetközi átalakulás alperes által elismert célja az volt, hogy ennek következtében a felperes terhére megállapított jelentős mértékű adó végrehajthatatlansága miatt a felperesnél több százmillió forint vagyoni előny lett volna kimutatható és éppen ezért volt jelentősége annak, hogy a beolvadás jogerős bejegyzése megelőzze az adóhatósági eljárások jogerős befejezését. A beolvadás alperes által elismert célja tehát az adóvégrehajtási eljárások eredményességének meghiúsítása volt, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott a Ptk. 1:4. § (2) bekezdésére, mert ezzel szemben a felperes éppen akkor követett volna el jogsértést, ha nem áll el az átalakulási szándékától. A Ptk. alapelvi rendelkezései konkrét polgári jogi igény alapjául egyébként sem szolgálhatnak, fizetési kötelezettséget nem keletkeztethetnek. Az alperes nem végezte ingyenesen a feladatait, ugyanis azok ellátásáért fix díjazás illette meg.

[40] A jogalap nélküli gazdagodás körében a csatlakozó fellebbezésében foglalt indokokat megismételve kiemelte, hogy ez a tényállás szubszidiárius jellegű, de az adott jogviszony kereteit meghaladó tartozatlan fizetés esetében alkalmazható, ezért az ennek alapján előterjesztett kereset eldöntése szempontjából annak van jelentősége, hogy a felperes tartozatlanul fizetett az alperesnek, mert az alperes nem végzett a szerződésben meghatározott olyan szolgáltatást, amelynek alapján a kikötött ellenszolgáltatásra jogosult volt.

[41] Az alperes a fellebbezésében foglaltakkal ellentétben a szerződést 2020. január 24-én nem teljesítette, így sikerdíjra való jogosultsága sem keletkezett. A Csődtv. 26. § (3) bekezdéséből és 27. § (2c) bekezdéséből egyértelműen az következik, hogy a felszámolási eljárásban tett felperesi nyilatkozat, a felszámolási eljárás alapjául szolgáló követelés megfizetése nem minősül tartozáselismerésnek. A felperes a működőképességének fenntartásához fűződő érdeke miatt fizette meg a felszámolás során az alperes által követelt összeget, azonban már a felszámolási eljárásban is kinyilvánította, hogy azt nem tekinti tartozáselismerésnek. A felszámolási eljárásban meghozott jogerős végzés nem eredményez anyagi jogerőhatást az alperes sikerdíj-előlegre való jogosultsága szempontjából, és a tartozáselismerés sem fosztaná meg a felperest a jogainak érvényesítésétől, csak a bizonyítási terhet fordítaná meg.

[42] Az alperes áfa-val növelt számlájának sikerdíj-előlegként történő megfizetése a fellebbezési érveléssel ellentétben szintén nem tartozáselismerés azért sem, mert az ilyen nyilatkozatnak a jogosulthoz kell szólnia. A felperes az Áfa tv. 55. § (2) bekezdés a) pontjával összhangban – amely szerint a teljesítés hiánya ellenére történő számlakibocsátás is adófizetési kötelezettséget keletkeztet – fizette meg az alperesnek a számlák áfa tartalmát és azt azért nem követeli vissza, mert azt vélelmezi, hogy az alperes azt az államnak megfizette, így az áfatartalommal jogalap nélkül nem gazdagodott.

[43] Az alperes Gf/8. sorszámú beadványában a csatlakozó fellebbezést a fellebbezésben foglalt indokok mentén találta megalapozatlannak.

[44] A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezését és a felperes csatlakozó fellebbezését a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint tárgyaláson bírálta el, amelynek körében a fellebbezést és a csatlakozó fellebbezést egyaránt alaptalannak találta.

[45] A Fővárosi Ítéltábla nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes meghaladó keresetét elutasító rendelkezését, mert az felperesi fellebbezés hiányában a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján elsőfokon jogerőre emelkedett.

[46] A Fővárosi Ítéltábla az anyagi jogi felülbírálatra irányuló fellebbezési kérelem, a csatlakozó fellebbezési kérelem, valamint az ellenkérelmek Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti, a Kúria Pfv.I.20.807/2023/5. számú precedensértékű határozatában értelmezett keretei között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, amely szerint a felek jogi érveléséhez a másodfokon eljáró bíróság nincs kötve, a jogszabályok érvényesülésének biztosítása

érdekében az érvényesített jogon, a kereseti kérelmen és az elsőfokú eljárásban előadott ellenkérelmen belül a fél jogi érvelésétől eltérő indokok mentén is határozhat.

[47] A részjogerőhöz is fűződő anyagi jogerőhatás [Pp. 361. §] miatt a másodfokú eljárásban már nem volt vitássá tehető az elutasító döntés releváns indoka, amely szerint az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes a szerződés 2. pontjában meghatározott feladatok teljesítéséért a szerződésben fix díjként nevesített – a megbízási díjat és az alperes eljárásával felmerült költségek átalányösszegét magában foglaló – pénzbeli ellenszolgáltatásra jogosult. Ebből következően a másodfokú eljárásban az sem volt vitássá tehető és kétségbe vonható, hogy a peres felek közötti szerződés érvényes jogügylet, mert a szerződéses szolgáltatás teljesítése, az ellenszolgáltatásra való jogosultság és a teljesítésre alapítottan az ellenszolgáltatás visszafizetésének megtagadásához való jog csak érvényes jogügylet esetén értelmezhető.

[48] Az elsőfokú bíróság a szerződés tartalmának a felek tényállításaival egybevetett helytálló értékelésével, a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésében és 6:86. § (1) bekezdésében meghatározott értelmezési elvek sérelme nélkül minősítette a szerződés 4.1. pontjában meghatározott ellenszolgáltatást eredménytől függő díjazásnak és helyesen jutott arra a jogi következtetésre is, hogy ez a felek megbízási szerződésének eredménykötelmi eleme, amely csak a szerződésben meghatározott eredmény elérése esetén illeti meg az alperest.

[49] A Fővárosi Ítéltábla a szerződés 4.1. pontjának értelmezését érintően egyetértett az elsőfokú bíróság indokaival, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

[50] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerint vita esetén a jognyilatkozatot úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett, míg a Ptk. 6:86. § (1) bekezdése az egyes szerződési feltételeknek és nyilatkozatoknak a szerződés egészével összhangban való értelmezésének kötelezettségét határozza meg.

[51] A szerződést 4.1. pontjában meghatározott ellenszolgáltatás a megnevezése (sikerdíj), de az összegének meghatározási módja, vagyis a számítása (a megtakarítható összegek 25%-a, maximum 50.000.000 forint + áfa) alapján sem értelmezhető másként, mint eredménytől függő díjazás. A sikerdíj a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint egy adott, jellemzően megbízási jogviszonyban elért siker, meghatározott eredmény megvalósítása esetére kikötött díjazást jelenti. Ez az eredmény pedig a szerződés tartalma alapján a felperesnél realizált adó és egyéb megtakarítás volt. Ezt támasztják alá a szerződés megkötéséhez vezető előzmények, valamint az alperes tevékenységével elérni kívánt és a felek által egyezően előadott cél is. A peres felek egyezően adták elő, hogy a határon átnyúló átalakulással a felperes adó- és egyéb kötelezettségek formájában a költségvetéssel szemben fennálló fizetési kötelezettségét kívánták minimalizálni, adóhatósági- és egyéb közigazgatási határozatokban a felperes terhére megállapított fizetési kötelezettségek csökkentésével kívántak megtakarítást elérni.

[52] Mindezek alapján a szerződés sikerdíjra vonatkozó feltételét önmagában a szavak általánosan elfogadott jelentése, de a felek a szerződéskötéshez vezető, azzal elérni kívánt célja alapján, valamint a szerződés 2. pontjának az alperes tevékenységét meghatározó feltételével egybevetett értelmezésével is csak úgy lehetett érteni – és ezt az alperes sem érthette másként –, minthogy az alperest a sikerdíj abban az esetben illeti meg, ha a szerződés 2. pontjában meghatározott eljárásának eredményeként a felperesnél pénzben kifejezhető értékű – a vele szemben már kiszabott adó-, illetve egyéb költségvetéssel szembeni fizetési kötelezettségei csökkentésében álló vagy e kötelezettség megfizetése alóli szabadulás révén elért – megtakarítás jelentkezik. Ebből következően az alperes a részére kifizetett sikerdíjra csak akkor lett volna jogosult, ha a szerződés 2. pontjában meghatározott tevékenységének következtében olyan mértékű megtakarítást realizál a felperesnél, amelynek 25%-a eléri vagy meghaladja az 50.000.000 forintot.

[53] Az alperes fellebbezési érvelésével szemben az elsőfokú bíróság azt nem állapította meg, hogy a sikerdíjra alapot adó eredmény bekövetkezett, ezzel éppen ellentétesen az okiratok tartalma alapján bizonyítottanak fogadta el a felperesnek azt a tényállítást, hogy az alperes a szerződés 4.1. pontjában meghatározott körben eredményt nem ért el.

[54] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban nem is állította, hogy a tevékenységének eredményeként a felperes pénzben kifejezhető értékű, a fentiek szerint értelmezett megtakarítást realizált, amely adómegtakarítást egyebekben cáfolt az adóvégrehajtás során keletkezett okiratok tartalma is. Az alperes annak alapján állította a sikerdíjra való jogosultságát, hogy értelmezése szerint az a szerződés 2. pontjában meghatározott tevékenység ellátásáért illeti meg és a nemzetközi átalakulás magyarországi szakaszának a cégbírósi tanúsítvánnyal történt befejeződését tekintette a sikerdíj feltételét jelentő eredménynek. Ez az értelmezés a fent kifejtett indokok szerint nem felelt meg a szerződés tartalmának, azzal kifejezetten ellentétes volt, mert a nemzetközi átalakulás nem az alperesi tevékenység eredménye, hanem az eredmény (megtakarítás) elérésének eszköze volt.

[55] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg az alperest a szerződés 2. pontjában meghatározott feladatok teljesítéséért az átalány összegében meghatározott költségeket is magában foglaló fix díj, míg a 4.1. pontban meghatározott eredmény, a felperes nemzetközi átalakulása útján elért adó- és egyéb megtakarítás után sikerdíj illette meg. A fix díj tehát a megbízott szerződés szerinti eljárásáért, míg a sikerdíj a meghatározott eredmény bekövetkezése esetén járt az alperesnek, amely eredmény az alperes értelmezésével ellentétben nem az átalakuláshoz szükséges jogszabályi követelmények teljesítése, hanem a felperesnél realizált pénzben kifejezhető értékű megtakarítás volt.

[56] Az elsőfokú bíróság helyes értelmezése szerint a sikerdíj jogi jellegén és megítélésén – amely szerint az csak a szerződésben meghatározott eredmény elérése esetén illeti meg a megbízottat – nem változtat az a tény, hogy a felperes az eredmény bekövetkezése előtt a szerződés időbeli hatálya alatt összesen 35.000.000 forintot részletekben megfizetett az alperesnek. Az ellenszolgáltatás esedékessé válása (eredmény elérése) előtt fizetett pénzösszeg előlegnek minősül, amelyre vonatkozóan az alperes végleges hatályú megszerzése attól függött, hogy az eredmény bekövetkezett-e vagy sem. Eredmény hiányában az alperes attól függetlenül sem jogosult a díjazásra, hogy annak egy részét a felperes előlegként már megfizette a részére.

[57] A fenti indokokból okszerűen következik, hogy az alperes a szerződés 4.1. pontjában meghatározott eredmény hiányában nem vált jogosulttá sikerdíjra, ezért a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a részére megfizetett összeg visszakövetelésére a felperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai, avagy a szerződés megszűnése következtében a feleket terhelő elszámolási kötelezettség keretében jogosult.

[58] Az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben az elsőfokú ítélet egyértelmű volt abban a tekintetben, hogy az elsőfokú bíróság a jogalap nélküli gazdagodás szabályait nem látta alkalmazhatónak, és a szerződés időbeli hatálya alatt megfizetett 35.000.000 forint visszafizetésére a Ptk. 6:279. §-a, a szerződés megszűnését követően megfizetett 15.000.000 forint visszafizetésére pedig az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megfelelő alkalmazásával [Ptk. 6:119. § (2) bekezdés, 6:113. § (1) bekezdés] kötelezte.

[59] A visszakövetelés jogalapjának megítélése szempontjából a felperes csatlakozó fellebbezésben kifejtett érvelésével ellentétben jelentősége volt annak, hogy a peres felek közötti megbízási szerződés milyen módon szűnt meg. A felek által hivatkozott eseti döntésekből és a felperes által megjelölt precedensértékű határozatokból is kitűnően a felek közötti szerződéses jogviszony önmagában valóban nem zárja ki a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását. A más rovására való jogalap nélküli vagyoni előny megszerzése önálló kötelemkeletkeztető tény [Ptk. 6:2. § (1) bekezdés], azonban a Ptk. 6:579. § szabályainak alkalmazása kiegészítő, kisegítő jellegű, amely azt jelenti, hogy csak akkor lehet alkalmazni, ha a felek között megbomlott vagyoni egyensúlyt, a jogalap nélküli vagyontelődést a szerződéses jogviszony, illetve az ennek alapján támasztható igények és jogok keretében nem lehet helyreállítani, vagyis nincs olyan más érvényesíthető jog, amelynek keretében a vagyontelődés kiküszöbölhető lenne.

[60] A Fővárosi Ítéltábla eltérő indokok mentén, de egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy a szerződés megszűnéséig kifizetett 35.000.000 forint sikerdíj visszakövetelésére az elsődleges keresettel érvényesített jog, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai nem alkalmazhatók, mert a felperes által már teljesített pénzbeli szolgáltatás (sikerdíj előleg) az ennek megfelelő ellenszolgáltatás (a szerződésben meghatározott eredmény elérése) hiányában a szerződés megszűnésére vonatkozó szabályok szerint visszakövetelhető.

[61] A Fővárosi Ítéltábla nem értett viszont egyet az elsőfokú bírósággal a szerződés megszűnésének módja, időpontja, valamint a Ptk. 6:279. §-ának a díjelőleg visszakövetelésére való alkalmazhatósága kérdésében.

[62] A peres felek között az elsőfokú eljárásban vitás volt, hogy a megbízási szerződés milyen időpontban és milyen módon szűnt meg, mert a felperes azt állította, hogy felmondással, az alperes állítása szerint pedig a szolgáltatásának teljesítésével [Ptk. 6:3. § a) pont], míg az elsőfokú bíróság ehhez képest azt állapította meg, hogy a szerződésben meghatározott bontó feltétel [Ptk. 6:116. § (2) bekezdés] bekövetkezésével. E feltétel beálltát

és így a szerződés időbeli hatályának megszűnését az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben az elsőfokú bíróság nem az átalakulást bejegyző cégbírósági végzés jogerőssé válásának időpontjában határozta meg, hanem a felperes külföldi céggel való beolvadás útján történő egyesülését tanúsító jogerős cégbírósági végzés alapján. A határon átnyúló egyesüléssel kapcsolatos változások cégbírósági bejegyzésére a perben vitássá nem tett tények és az okiratok tartalma szerint sem került sor, mert a felperes az erre irányuló kérelmét visszavonta, az egyesülési szerződést az abban részes társaságok megszüntették.

[63] A Fővárosi Ítéltábla annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felek szerződésben foglalt megállapodása szerint a szerződés időbeli hatálya a felperes nemzetközi átalakulásának a jogerős befejezéséig tart. Az elsőfokú bíróságnak az az értelmezése, amely szerint a felperes nemzetközi átalakulása a cégbírósági tanúsítvány kiállításával befejeződött, nem áll összhangban sem a vonatkozó jogszabályokkal, sem pedig a szerződés tartalmával. A felperes tervezett átalakulása, vagyis az azonos nevű, de országban nyilvántartott korlátolt felelősségű társaságba való beolvadása egy többlépcsős, a perbeli időszakban még hatályos Háetv.-vel és Európai Unió irányelvvel (2005/56/EK irányelv) szabályozott komplex átalakulási folyamat, amely az egyesülésnek az ennek útján létrejövő társaság székhelye szerint illetékes, a perbeli esetben az illetékes nemzetnév cégbíróság általi bejegyzésével fejeződik be.

[64] A határon átnyúló egyesülésre vezető eljárás egyik előzetes szakaszát jelenti csupán a tanúsítási eljárás, amelynek során a Háetv. 6. §-ából és 7. § (1) bekezdéséből következően az egyesülésben részt vevő tőkeegyesítő társaság cégjegyzékét vezető cégbíróság a benyújtott okiratok alapján azt vizsgálja, hogy a társaság az egyesülésre vonatkozó jogszabályi követelményeknek eleget tett-e. A Nyíregyházi Törvényszék Cégbírósága által kiállított tanúsítvány ebből következően a Háetv. 6. § (1) bekezdése és 7. § (1) bekezdése szerint csupán azt tanúsítja, hogy a felperes az egyesülés időpontját megelőzően eleget tett az őt terhelő jogszabályi kötelezettségeknek, vagyis a tanúsítvány azt igazolja, hogy a felperes a beolvadáshoz szükséges jogszabályi feltételeknek megfelel. E tanúsítvány előfeltételét jelenti az egyesüléssel létrejövő társaság bejegyzésére irányuló változásbejegyzési kérelemnek, amelyet a Háetv. 8. § (1) bekezdése szerint a tanúsítvány kiállítását követő hat hónapon belül kell benyújtani az egyesülés útján létrejövő társaság székhelye szerint illetékes cégbíróságnak.

[65] A nemzetközi átalakulás jogerős befejezése a szavak általánosan elfogadott, de a jogszabályokból és a szerződés tartalmából is következő jelentése szerint a jogalanyok közötti alanyváltozást jelenti, vagyis a felperes, mint beolvadó társaság megszűnését, vagyonának az átvevő társaságra való átszállását, míg az egyesüléssel létrejövő társaság szempontjából annak a jogelőddel, beolvadás útján való átalakulását. A nemzetközi átalakulás ebből következően a felperes magyarországi cégjegyzékből való törlésével és az egyesüléssel létrejövő nemzetnév jogutód tekintetében az egyesülés bejegyzésével, illetve az egyesülés nemzetnév jog szerinti hatályosulásának időpontjában fejeződik be jogerősen, mert erre a 2005/56/EK irányelv szerint a nemzetnév jog szabályait kell alkalmazni.

[66] A tanúsítvány kiállítása – amely a fenti jogszabályi rendelkezések szerint megelőzi az egyesüléssel kapcsolatos változások bejegyzését – nem tekinthető a felperes nemzetközi átalakulása jogerős befejezésének, így nem is eredményezhette a szerződés időbeli hatályának megszűnését. Ebből a szempontból nem volt annak jelentősége, hogy az

alperes a nemzetnév cégeljárásban való közreműködésre nem vállalt kötelezettséget és a szerződés tartalma alapján az sem volt levezethető, hogy a tanúsítvány kiállítását követően az alperesnek már nem volt olyan feladata, amelynek során megbízottként eljárhatott volna, mert a nemzetközi átalakulás feladatainak szakmai felügyelete és ellenőrzése, az adómegtakarítási lehetőségek feltárása és új adózási gyakorlat bevezetése, mint a szerződésben nevesített megbízotti tevékenységek nem kizárólag a tanúsítvány kiállításáig voltak elláthatók.

[67] Az elsőfokú bíróság értelmezésével ellentétben a sikerdíjra feljogosító eredmény a jogutódlással történő alanyváltozás bekövetkezésével (a felperesnek a magyar cégnyilvántartásból való törlése és a jogutód tekintetében az egyesülésnek a nemzetnév cégnyilvántartásba való bejegyzése) lett volna elérhető, hiszen ebben az esetben szállt volna át a felperes vagyona a jogutódra és szűnt volna meg a törléssel a magyar jog szerinti jogalanyisága, amellyel a felek szándékuk szerint az adómegtakarítást el kívánták érni.

[68] Az alperes maga sem úgy értelmezte a szerződés időbeli hatályát, hogy csak a tanúsítvány kiállításáig terhelnék megbízotti kötelezettségek, a 2024. április 19-én kelt beadványában kifejezetten azt adta elő, hogy az adóhatóság előtti eljárása azt a célt szolgálta, illetve annak érdekében történt, hogy a beolvadás jogerős befejezése megelőzze a folyamatban lévő adóvégrehajtási eljárások jogerős befejezését és hogy a felperes ne kerüljön felszámolás alá, vagyis a felperes cégjegyzékből való törlése és az egyesülés országban való bejegyzése a végrehajtási eljárások befejezése előtt megtörténjen, és a rendelkezésre álló adatokból kitűnően az alperes a tanúsítvány kiállítása után is jogosult volt a felperes meghatalmazottjaként az állami adóhatóságnál ennek érdekében eljárni.

[69] Mindezen indokok alapján a perbeli szerződés az elsőfokú bíróság következtetésével szemben a tanúsítvány kiállításáról szóló végzés jogerőre emelkedésével nem szűnt meg és az alperes érvelésével ellentétben a teljesítés sem eredményezte a jogviszony megszűnését, hiszen a fentebb kifejtett indokok szerint az alperes a sikerdíj alapjául kikötött eredményt nem érte el, ebben a tekintetben a részéről teljesítés nem történt.

[70] A Fővárosi Ítéltábla következtetése szerint a peres felek közötti szerződés azzal szűnt meg, hogy annak alperes általi további teljesítése, ennek körében a sikerdíjra alapot adó eredmény elérése megghiúsult, amikor a felperes legfőbb szerve az egyesüléssel kapcsolatos korábbi döntését visszavonta és a határokon átnyúló egyesülésben részes felek az egyesülési szerződésüket 2020. február 4-én közös megegyezéssel megszüntették, amelyre figyelemmel a felperes 2020. február 5-én a változásbejegyzés (törlés) iránti kérelmét visszavonta. A törlési kérelem visszavonásával – amelynek alapján a bíróságnak a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 33. § (3) bekezdése szerint a változásbejegyzés iránti eljárást meg kellett szüntetnie – végérvényesen eldőlt, hogy a nemzetközi átalakulással kapcsolatos további tevékenység ellátása, valamint a sikerdíj alapját jelentő eredmény elérése a továbbiakban nem lehetséges, a teljesítés ezért lehetetlenné válással a Ptk. 6:179. § (1) bekezdése szerint 2020. február 5-én megszűnt.

[71] A lehetetlenné válásért egyik szerződő fél sem felelős, nem minősül ugyanis a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésében meghatározott általános elvárhatósági követelmény

megsértésének a felperesnek az a döntési autonómiája körében meghozható legfőbb szervi döntése, hogy elállt a határon átnyúló egyesülés szándékától, különös figyelemmel arra, hogy a felek egyező tényállítása szerint a végül meg nem valósult átalakulás eszköz lett volna ahhoz, hogy a felperes az adóvégrehajtást elkerülje, megnehezítse, illetve a költségvetéssel szemben fennálló fizetési kötelezettségeitől részben vagy egészben szabaduljon.

[72] A felperes az elsőfokú eljárásban maga is hivatkozott a teljesítés lehetetlenné válására (6.G.41.398/2022/52. számú tárgyalási jegyzőkönyv), az általa megjelölt körülmények azonban nem eredményeztek lehetetlenülést, mert a rendelkezésre álló adatok alapján nem jelenthető ki egyértelműen, hogy a 2020. január 16-i inkasszó és a 2020. január 22-i ingófoglalás, vagyis az állami adó-és vámhatóság által fogatosított végrehajtási cselekmények folytán – amelyekkel a rendelkezésre álló adatok szerint a végrehajtás egyébként még nem fejeződött be – a teljesítés végleg megghiúsult.

[73] A szerződés megszűnése következtében a feleket valóban elszámolási kötelezettség terhelte, erre azonban az elsőfokú bíróság értelmezésével ellentétben nem a Ptk. 6:279. §-át, hanem a Ptk. kifejezetten a lehetetlenüléssel való megszűnés esetére megfogalmazott 6:180. § (1) bekezdését kellett alkalmazni, amely szerint a szerződés megszűnésének időpontját megelőzően nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértékét meg kell téríteni, ha pedig a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

[74] Az alperes a részére a szerződés megszűnését és a saját szolgáltatásának teljesítését megelőzően kifizetett 35.000.000 forint sikerdíj-előlegnek megfelelő ellenszolgáltatást nem teljesítette, az eredményt nem érte el, ezért a teljesítés nélkül felvett díjelőleget köteles a felperes részére visszafizetni. E visszafizetési kötelezettsége a Ptk. 6:180. § (1) bekezdésén alapul, a megbízási szerződésre megfogalmazott speciális elszámolási szabály a Ptk. 6:279. §-a azért nem alkalmazható, mert ez a jogszabályi rendelkezés azokat a dolgokat – beleértve a pénzösszeget is – rendeli kiadni a megbízónak, amelyek eleve a megbízót illették, de azokhoz a megbízás teljesítése céljából vagy az eljárása eredményeképpen a megbízott jutott hozzá. Erre utal a normaszövegben alkalmazott kiadási kötelezettség, amely mindazon dolgokra kiterjed, amely a megbízót illeti, de a megbízott birtokába került, nem vonatkozik viszont a kiadási kötelezettség a megbízott saját megbízási díjára akkor sem, ha az végül a szerződés megszűnésekor ellenszolgáltatás nélkül kapott pénzbeli szolgáltatásnak minősül.

[75] A szerződés megszűnése előtt kifizetett sikerdíj előleg visszakövetelésére a csatlakozó fellebbezési érveléssel ellentétben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai éppen azok szubszidiárius jellegéből adódóan nem voltak alkalmazhatók, mert a felperes által az alperes oldalán jelentkező vagyoni előnyként megfogalmazott, valójában ellenszolgáltatás nélkül maradt pénzbeli szolgáltatás visszatérítése a szerződés megszűnésére irányadó elszámolás szabályai szerint követelhető. Ebből viszont az is következett, hogy nem volt alapos a felperesnek a gazdagodás visszatérítésének esedékességére alapított, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját érintő csatlakozó fellebbezése.

[76] A Fővárosi Ítéltábla a csatlakozó fellebbezésben megjelölt precedensértékű határozatoktól nem tért el, csupán a jelen per alapjául szolgáló konkrét és egyedi tények alapján arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli esetben a szerződés lehetetlenülés folytán való megszűnése miatt az ellenszolgáltatás nélkül maradt pénzbeli szolgáltatás visszatérítése a szerződéses jogviszony keretében, az arra vonatkozó elszámolási szabályok szerint lehetséges, így nincs szükség a jogalap nélküli gazdagodás kisegítő szabályainak alkalmazására.

[77] A 15.000.000 forint díjrészlet megfizetésére a felperes ellen kifejezetten emiatt indított felszámolási eljárásban, a szerződés megszűnése után került sor, amikor a felek egymásnak további szolgáltatással már nem tartoztak, a további előlegfizetésnek ezért nem volt szerződéses jogalapja és a szerződés szerinti eredmény (a felperesnél jelentkező megtakarítás elérése) hiányában ezen összegre az alperes nem jogosult, az az alperest nem illeti meg, ezért azzal a felperes rovására jogalap nélkül jutott vagyoni előnyhöz, amelynek visszatérítésére az elsőfokú bíróság indokaitól eltérően a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése szerint köteles.

[78] Az alperes alaptalanul érvelt azzal a fellebbezésében, hogy a díjelőleg visszafizetési kötelezettségét a felperes tartozáselismerése kizárja, mert egyrészt az alperes által megjelölt nyilatkozatok nem minősíthetők tartozáselismerésnek, másrészt a tartozáselismerés Ptk. 6:26. § (2) bekezdése szerinti alapvető jogkövetkezménye csupán a bizonyítási teher megfordítása, mely szerint a tartozását elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy a tartozása nem, vagy alacsonyabb összegben áll fenn. Miután az alperes nem állította, hogy eljárásának eredményeként a felperes pénzben meghatározható összegű adómegtakarítást ért el, a sikerdíjra való jogosultságát a szerződés eltérő értelmezésére alapította, így a fentebb kifejtett indokok szerint a tartozás elismerésétől függetlenül is megállapítható volt, hogy az alperes nem jogosult sikerdíjra.

[79] Az alperes ugyanakkor helytelenül értelmezte a felperes felszámolási eljárásban tett nyilatkozatát tartozáselismerésnek. A Csődtv. 26. § (3) bekezdése az alperes értelmezésével szemben éppen arról szól, hogy a bíróság által engedélyezett határidőben a tartozás kiegyenlítése – az adós ilyen tartalmú nyilatkozata hiányában – nem minősül tartozáselismerésnek, a teljesítés polgári peres eljárásban történő visszakövetelését nem zárja ki. A Csődtv. speciális rendelkezéseiből következően az adós a fizetéseképtelenségének megállapítását és a felszámolását azzal tudja a legegyszerűbben elkerülni, ha a tartozását kifizeti, bizonyos esetekben ez a felszámolás elkerülésének egyetlen módja. A Csődtv. 24. § (3) bekezdése szerint a tartozás kiegyenlítésére csak a kérelemben foglaltak elismerése esetén kérhető haladék. Éppen ezért rendelkezik úgy a Csődtv. 26. § (3) bekezdése, hogy az adós kérelmére a bíróság által engedélyezett legfeljebb 45 napos határidőben történő teljesítés nem minősül tartozáselismerésnek. A rendelkezésre álló adatok alapján nem kétséges, hogy a felperes a 2020. szeptember 23-án pontosított nyilatkozata szerint kifejezetten a Csődtv. 26. § (3) bekezdésében írt rendelkezések figyelembevételével és annak kinyilvánításával, hogy nyilatkozata nem minősül tartozáselismerésnek kért 45 nap fizetési haladékot a felszámolási eljárást lefolytató bíróságtól. Mindezek következtében a tartozás felszámolási eljárásban történt megfizetése annak polgári perben való visszakövetelését nem zárta ki.

[80] A számla kiállítását szabályozó és a fellebbezésben hivatkozott közjogi rendelkezésekből a felek közötti magánjogi jogviszonyra – különösen az alperes teljesítésére – nem lehetett az alperes fellebbezésében levezetett következtetést levonni, a számlakibocsátás és a bizonylat fizetésre kötelezett részéről történő befogadása nem eredményezi a felek közötti kötelmi jogviszonyban a számlázás alapjául történő teljesítés megtörténtének elismerését. A peres felek szerződés 4.1. pontjában foglalt megállapodása szerint a felperes a sikerdíj időarányos teljesítését vállalta az alperes által kiállított számlák alapján, vagyis az alperes egyoldalú elhatározásával megállapított összegben és esedékességgel. Ettől függetlenül az eredmény bekövetkezése, vagyis a sikerdíj esedékessége előtt teljesített egyes részösszegek előlegnek minősülnek, amelyekre az alperes csak a teljesítés, vagyis az eredmény bekövetkezése után vált jogosulttá. Erre figyelemmel az a körülmény, hogy az alperes a sikerdíj előleg egyes részleteiről számlákat bocsátott ki – amelyeket egyebekben a felperes nem vitásan meg is fizetett – a felek közötti szerződés rendelkezéseiből következett és a teljesítés előtti számlázás, illetve annak kiegészítése értelemszerűen nem minősülhetett az alperesi teljesítés elismerésének.

[81] A nettó, vagyis az áfa nélkül számított megbízási díj visszakövetelését magában foglaló kereset és az alperesi teljesítés megtörténte között semmilyen összefüggés nincs, így annak, hogy a felperes az áfa összegét az alperestől nem követelte vissza nem lehet az alperes által megjelölt joghatást tulajdonítani. A sikerdíj előlegek után járó és az alperes részére megfizetett áfa nem az alperest illette, hanem azt neki kellett bevallani és a költségvetésbe befizetni, a felperesnek pedig az volt az érvényesített jogából levezethető és az alperes jogkövető magatartását feltételező álláspontja, hogy a sikerdíj előlegre jutó áfa az alperesnél jogalap nélküli vagyoni előnyként nem jelentkezik, illetve ekként nem követelhető vissza, az ilyen módon való jogérvényesítésből a védekezés alapjául állított tény (teljesítés elismerése) nem következett.

[82] A 15.000.000 forint követelésrész utáni késedelmi kamat mértékét érintő csatlakozó fellebbezés alaptalan, mert a Ptk. 6:155. §-a a vállalkozások szerződéseire nézve szabályozza a fizetési késedelem jogkövetkezményeit és a 6:155. § (1) bekezdése a vállalkozások egymás közötti szerződése körében határoz meg a késedelmi kamat mértékére a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésétől eltérő, a jegybanki alapkamat 8%-kal növelt mértékére vonatkozó rendelkezést. A magasabb késedelmi kamat célja a kereskedelmi ügyletekben a fizetési késedelemben megnyilvánuló szerződésszegés elleni hatékony fellépés, amely azonban a Ptk. egyértelmű rendelkezése szerint csak abban az esetben alkalmazható, ha a késedelemmel érintett pénztartozás a vállalkozások közötti szerződéses jogviszonyból keletkezett, illetve abból származik, de nem alkalmazható abban az esetben, ha a pénztartozás egyéb a Ptk. 6:2. § (1) bekezdésében meghatározott kötelemből, egyebek között a jogalap nélküli gazdagodásból ered. A csatlakozó fellebbezésben kifejtett érveléssel ellentétben a Ptk. 6:155. § (1) bekezdésében előírt mértékű kamat követeléséhez nem elegendő, hogy a peres felek mindegyike vállalkozásnak minősül, ahhoz szükséges az is, hogy az alperes szerződéses jogviszonyon alapuló, abból származó pénztartozás teljesítésével essen késedelembe, amely feltétel a perbeli esetben nem állt fenn, mert a fent kifejtett indokok szerint az alperes a 15.000.000 forint követelésrész visszafizetésére a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles.

[83] A felperes érvelésével ellentétben a késedelmi kamat mértéke a Pp. 266. §-ának alkalmazásával sem volt a keresettel egyezően megítélhető. A Pp. 266. § (1) bekezdése a

bizonyítás nélkül megállapítható tények körét sorolja fel, ilyennek minősül egyebekben az ellenfél által felhívás ellenére nem vitatott vagy a törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállítás, amely fogalmi körbe nem tartozik bele az a kérdés, hogy a felek közötti jogviszonyban a késedelmi kamat mértékére melyik jogszabályi rendelkezést kell alkalmazni. Az alperes az elsőfokú eljárásban a keresetet teljes egészében vitatta, védekezése szerint a sikerdíj visszafizetése tőle nem követelhető, mert a saját szerződéses szolgáltatását teljesítette, amely magában foglalta annak állítását is, hogy a pénztartozás teljesítésével késedelembe sem eshetett. A késedelmi kamat mértékét érintő külön alperesi vitatás hiánya nem zárta el az elsőfokú bíróságot attól a jogalkalmazási tevékenység körébe tartozó alapvető kötelezettségétől, hogy a helyes jogszabály alkalmazásával a jogszabályoknak megfelelően határozza meg a késedelmi kamat mértékét.

[84] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelme alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt szükség és lehetőség, ennek ugyanis a Pp. 381. §-ában meghatározott konjunktív feltételét jelentette az elsőfokú eljárás szabályainak az ügy érdemi eldöntésére kiható megsértése, amelynek orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű. Az alperes a hatályon kívül helyezést indokoltta tévő eljárási szabálysértés nem jelölt meg, a fellebbezésének kikövetkeztethető tartalma szerint az indokolási kötelezettség elmulasztását és a bizonyítási indítványainak figyelmen kívül hagyását sérelmezte.

[85] A Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseinek megsértése önmagában nem ad alapot az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, csak abban az esetben, ha az elsőfokú ítélet indokolást egyáltalán nem tartalmaz, vagy az olyan mértékben hiányos és ellentmondásos, amelynek folytán nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította. Az elsőfokú bíróság a döntés releváns indokairól számot adott, az alperes által sérelmezett körben (a teljesítés és a tartozás elismerésével kapcsolatos érvek) az indokolás hiányossága a másodfokú eljárásban pótolható volt.

[86] Az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben az elsőfokú ítélet indokolása alapján egyértelmű volt, hogy az elsőfokú bíróság a perköltség körében a felperes javára a megfizetett eljárási illetéket és az ügyvédi munkadíjat, az alperes javára pedig az ügyvédi munkadíjat vette számításba. Az is világosan kiderült az ítéletből, hogy az elsőfokú bíróság a perköltségről a részleges pernyertesség szabályai szerint rendelkezett, az ennek megfelelően a peres felek részére megállapított perköltséget külön-külön összezszerűen is meghatározta, amelynek egybeszámítására és az alperesnek a különbözet megfizetésére kötelezésére alapot adó jogszabályi rendelkezést, a Pp. 82. § (2) bekezdését is megjelölte.

[87] A per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett további bizonyításra nem volt szükség [Pp. 276. § (1) bekezdés], az alperes a szerződésben meghatározott és a sikerdíjra feljogosító eredményt, vagyis pénzben meghatározott összegű felperesi adó- és egyéb megtakarítás elérését nem állította, ezért az elsőfokú bíróság az adóhatóság és a pénzügyi megkeresésére irányuló bizonyítási indítványát a Pp. 276. § (5) bekezdése szerint alappal mellőzte, mert annak teljesítése a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen volt.

[88] A felperes keresete és az elsőfokú bíróság döntése sem azon alapult, hogy az alperes részére kifizetett sikerdíj összege eltúlzott vagy nem felel meg a szerződés 4.1. pontja szerint számított összegnek (elért megtakarítás 25%-a). Az elsőfokú bíróság a szerződésben szereplő díjat nem összegében találta megalapozatlannak, hanem arra a következtetésre jutott, hogy az alperest eredmény hiányában a díjazás nem illeti meg, ezért a díj összegének meghatározásához összehasonlító adatokra, szakértői bizonyításra nem volt szükség, ebben a tekintetben az elsőfokú bíróságot a pervezetés körében a Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettség nem terhelte, így ezek elmulasztását az alperes fellebbezésében alaptalanul róta az elsőfokú bíróság terhére.

[89] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését részben eltérő indokok alapján a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[90] A fellebbezés eredménytelen volt és a csatlakozó fellebbezés sem vezetett eredményre annak ellenére sem, hogy az abban kifejtett jogi érveket a Fővárosi Ítéltábla részben helytállónak találta. Az ítélet indokolása elleni csatlakozó fellebbezés kizárólag akkor tekinthető eredményesnek, ha a másodfokú bíróság az abban kifejtett érvek mentén alapítja az elsőfokú bíróságtól eltérő indokokra a döntését, amelyre a perbeli esetben nem került sor. Mindezekre figyelemmel a Pp. 364. §-a alapján alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint a saját perorvoslati kérelmével összefüggésben felmerült költségei ellenérdekű fél általi megtérítését egyik peres fél sem kérhette és az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése szerint köteles a részleges költségfeljegyzési joga folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési illeték viselésére.

[91] A Fővárosi Ítéltábla a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) és e) pontjai alapján tájékoztatja az alperest, hogy a fellebbezési illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő hatvanadik napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2025. június 17.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

Dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

bíró